

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye

Előfizetési ár: Egy évre 100 Lei
Félévre 50 Lei - Egyes szám 3 L.

Megjelenik minden hó 1-én
XV. évf. 1933 Julius-Augusztus 7-8. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bukarest, VI Strada Isvor 11

Beszámoló a konferenciákról

Egyetlen hívó szóra több mint 40 helységből se-reglettek a konferenciákra az ország vas és vegyipari munkásai. Száz küldöttnél többen jelentek meg a konferenciákon a kapitalizmus által véríg kiuzsorázott és nyomorbadöntött proletárok küldöttei, hogy tanubizonyoságot tegyenek élniakarásukról, felemeljék tiltakozó szavukat az elnyomás ellen, leszögeznék követeléseiket a hatalom uraival szemben és végül ezen követeléseik és helyzetük megjavítása érdekében csatasorba szólítsanak minden elnyomott proletárt, akik e szakmához tartoznak.

A kapitalista termelési rendszert az embertelen és határtalan kizákmányolás jellemzi. Az óriási jelentőségű technikai találmányok, a kézi erővel folytatott termelés helyébe a gépipari termelést léptették életbe. Az emberi munkaerő a gépekkel társulva kiszámíthatatlan mennyiségben állítja elő mindazt a szepet és jót, amire az emberiségnek szüksége van. A jólét és boldogság kellene uralja a földkerekségén élő emberek életét és e helyett a szenvedés és nyomor szörnyű borzalmainak keserves tövises útját járja már évek óta a dolgozó nép milliói tömege.

Ezt a vérben és szennyben született rendszert kell megszüntetni s az ehhez vezető utat csak a szocializmus mutatja meg.

A mai gazdasági krízis a jelen korszak kapitalisztikus rendszerében gyökeredzik, de amely

rendszert megváltoztatni nem akarják, a határtalan profitról lemondani nem akarnak, hanem a válságból való kivezető utat a munkabérek lelőrésében, a szociális törvények lábba tiprásában és a nyomor fokozásában találják a világ urai. Es ebben a mentalitásban osztozik, sőt elől jár, a romániai kapitalizmus is.

A munkásvilég legsötétebb nyomoráról festettek elriászító képet a konferencián megjelent küldöttek. A tanácskozások folyamán egy emberként emelték fel tiltakozó szavukat a munkások megbízottai és kiáltottak megálljt a határtalan kizákmányolásnak, az éhség és nyomornak. Határozati javaslatban foglalták össze legsürgősebb követeléseiket, amelyek ha nem is jelentenek végleges megoldást, de átmenetileg feltétlen enyhülést kell hozzanak a türehetetlen állapotokra.

De a határozati javaslat leszögezte a munkásság önmagával szembeni kötelességét is: **szervezkedni és szervezni!** Mert csak a szervezkedés átfogó erejével tudja a munkásság a hatalom kezelőit követeléseinek teljesítésére kényszeríteni, másképpen papírrongy marad minden határozat.

Tehát friss erővel és szocialista hittel lássunk a munkához.

A lezajlott konferenciákról a következőkben számolunk be:

A Szövetség jelentése

A konferenciákon minden irányban kimerítő jelentést tettek a szövetség részéről Bartalis és Muntean szaktársak. Visszapillantást vetettek a vasmunkásmozgalom fejlődésére és azokra az eredményekre, amelyeket a szövetségbe tömörült munkásság elért. Majd a gazdasági krízis követelményében beállott helyzetet ismertetik. A világ gazdasági krízise Románia proletáriátusát sem kerülte el. 1930 óta hihetetlen szenvedéseken ment keresztül Románia munkássága és sajnos a szenvedés és gyötrelmek közepette a munkásság teljesen magára hagyatva kénytelen tengetni sanyaru életét. Az évek óta tartó gazdasági pangás ideje alatt egyetlen olyan kormányintézkedést nem láttunk, amely az ipari muakasságot munkához és kenyérhez igyekeznél juttatni. Sőt, ölbetett kezekkel türi a kormányzat a kapitalisták minden emberi jóérzést megcsufoló munkástipró politikáját. A sorozatos üzemeépítések, a tömeges elbocsátások, az ész nélkül rohanó racionalizálás, a munkásvéd törvények kicsufolása és kijátszása és végül a munkabérek teljes letörése ellen a kormány részéről semmilyen intézkedés nem történt. 1932-ben a szervezett munkásság nyomására törvényjavaslat készült a munkanélküliség esetére való biztosításra. A törvényjavaslat azonban a Szenátusban megbukott a gyáriparosok fellépése következtében. A kapitalisták nem türik a munkanélküli segélyezési rendszert. Nekik agyon sanyargatott, kiuzsorázott védtelen emberpáriákra van szükségük, akik minden ellenállásra képtelenek és így annál könnyebben igába törhetőek és a legnyomortabb bérekért dolgoztassák.

A romániai kapitalisták hiéna módra ki is használták az utóbbi évek áldatlan gazdasági helyzetét. Ellenállásra csak a szervezett munkásság körében találtak. Sajnos, gyér rétegekben vannak országunk ipari munkásai körében ilyen ellenállási erők, mégis a szervezett munkásság erején felüli harcot vállalt magára az összesség védelme érdekében. S ha vizsgálat tárgyává tessük, hol és milyen mértékben redukálták a béreket, megállapíthatjuk, hogy a legnagyobb bérredukálások ott történtek, ahol a munkásság teljesen szervezetlen, vagy ahol a szervezetüket a legkritikusabb időben cserben hagyták.

Szövetségünk szintén kritikus időkn ment keresztül az utóbbi évek folyamán. Vállalnia kellett a harcot a kapitalisták bérredukációs támadásai ellen és vállalnia kellett a nagyszámu munkanélküli munkások segélyezését. Sainos ilyen óriási feladatra nem volt és nem is lehetett felkészülve, hiszen aránylag még fiatal szövetség, amely alakulása óta folytonos harcot vivott úgy a kapitalisták, mint a bolsevi-

Az erdélyi konferencia

Az erdélyi konferencia július hó 9-én Clujon a munkásotthonban lett megtartva. A konferencián 18 helységből 61 küldött jelent meg.

Bartalis szaktárs a központi vezetőség nevében üdvözölte a szaktársakat és vázolta a konferencia összehívásának célját. Majd elnököknek Gárbovean és Lusztig szaktársakat és jegyzőknek Ursa és Nagy szaktársakat választja meg a konferencia.

Gárbovean szaktárs elnöki megnyitója után üdvözlőbeszédet mondtak: Schneg F. a a cluji vasascsoport, Lucian S. a tartományi pártvezetőség, Sztroia Gy. a helyi pártvezetőség, Kapner A. a helyi szaktanács, Hoffer G. a pártsajtó, Moldován elvtársnő a lupényi nőmunkások és Deutschek G. az alkalmazottak nevében.

Bartalis szaktárs a szövetség részéről terjeszti elő jelentését. (Lásd a szövetség jelentése cím alatt) A csoportok részéről a következő szaktársak szólaltak fel: Vizsnyovskij I. Szatmár, Feld I. Nagyvárad, Moldován M. Lupény, Zolyomi I. Vulkán, Crăciun I. Aninoasa, Juhász I. Petrozsény, Biró P. Petrilla, Grava I. Lónya, Platinka K. Kalán, Deneasa V. Hunyad, Fodor, Selejan és Czeka Torda, Ursu D. Gyéres, Fegetan N. Egeres, Nagy Gy. Dicsősésmárton, Pállfy T. Kolozsvár és Gogg Medgyes. Majd Gárbovean szaktárs nyújt még kimerítő jelentést a zsilvölgyi és marosvásárhelyi helyzetéről.

Sajnos szaklapunk szűk terjedelme miatt nem hozhatjuk az összes felszólalók beszédeit, azonban a felszólalások mind óda konkludáltak, hogy rendkívüli nehéz viszonyok között él a munkásság. A munkabérek mindenütt le-

kiek egységbontó demagógiája ellen. Az alakulása óta nem volt része egy nyugodtabb atmoszférában, amely idő alatt ugy anyagilag, mint szervezeten megalapozhatta volna magát. De mégsem torpant meg súlyos feladata alatt. Bár taglétszámban megfogyatkozott, mert amíg 1929-ben 10560 volt az átlagos taglétszám, addig 1932-ben csak 4312. Ugyancsak amíg 1929-ben 10382 új tag lépett be a szövetségbe addig 1932-ben 1018. Az 1929. évben 46 helyicsoport működött, 1932-ben ezek 37-re csökkent. Ehhez a nagy tagvesztéshez ha még hozzáteszük, hogy a megmaradt tagok 50%-a munkanélküli vagy rövidített munkaidőt dolgozott, akik képtelenek voltak tagjárulékot fizetni — tisztán láthassuk a nehézségeket amelyekkel a szövetségünknek kellett küzdenie.

Ilyen nagymérvű taghulláms mellett a tagok segélyezési igényeinek is meg kellett feleljen a szövetség, amit egy pillanatra sem févesztett szem elől a központi vezetőség. 1929 óta 1932-ig bezárólag, tehát négy év alatt tisztán tagjárulékokból befolyt 16.031.907 lej. Ebből leszámítva a csoportoknál maradt 20 százalékot, vagyis 3.157.805 lejt, maradt a szövetségnek bevétel tagjárulékból 12.874.102 lej, amelyből ugyancsak a négy év alatt segélyekre kifizelt 8.614.852 lejt, vagyis a bevételnek 67 százalékát.

Ezek a számok bizonyítják, hogy a szolidaritásból eredő anyagi felkészültséggel mennyi proletárkönyvet lehet letörölni és mennyi nyomor lehet enyhíteni, amihéz csupán öntudat és osztályhelyzetét felismerő munkásság szükséges.

szállítva, a munkaviszonyok egyoldaluan megállapítva és diktálva a munkaadók részéről. És csak ott van türehetőbb helyzet s a szociális törvényeket csak ott respektálják, ahol a munkások szervezetségüknel fogva erősek és ellenálló képesek. A felszólalók elismerik a szövetség nehézségeit, tudomásul veszik a jelentést és elismeréssel adóznak a kezdeményezett konferenciáért, amelyekre vonatkozólag indítvány is tétetett, hogy ilyen konferenciákat minden évben kétszer, de legalább egyszer kell összehívni, hogy így a vasmunkásság szorosabb kapcsolatot teremtsen egymásközött és a szövetség között is miáltal a szolidaritás szelleme hatványozottabb mértékben jut kifejezésre. Az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadták el a szaktársak.

Az erdélyi vas és vegyipari szervezetek kiépítésére s ennek érdekében a propaganda intenzív bevezetésére egy hét tagu szervezőbizottságot választott a konferencia, mely szoros együttműködésben áll a központi iródjával. A bizottság tagjai a következők: Schneg F., Pállfy T. Cluj, Gárbovean S. Zsilvölgye, Feld I. Nagyvárad és Fodor S. Torda.

Indítvány tétetett, melyszerint minden vas és vegyipari munkás erkölcsi kötelessége egyuttal tagja lenni a szociáldemokrata pártnak is. Az indítványt a konferencia elfogadta. És végül mind a három konferencián beteresztett közös határozati javaslatot fogadta el a konferencia egyhangúlag.

A konferencia Gárbovean szaktárs lelkesítő határu záróbeszédével véget ért.

A regáti konferencia

A regáti konferencia július 16-án a munkásotthon nagytermében folyt le. 10 helyiség 28 küldöttel volt képviselve.

A konferenciát Mirescu elnök szaktárs lendületes beszéd kíséretében nyitotta meg. Beszédében kiemelte, hogy mily fontossággal bír az általános országos mozgalomra annak fontossága, hogy a regáti s ezek között elsősorban a fővárosi munkások kiépítsék szervezetüket és mintegy irányadó példaként szolgáljon a kapitalizmus ellen folytatott küzdelmekben, az egész ország munkásságának. Nem szabad elfelejteni, hogy minden szem ide irányul és mindenki várja a regáti munkásságtól az erőteljes megmozdulást.

Vannak munkásvéd törvényeink — mondja Mirescu szaktárs — amelyekkel a kormány világszerte dicsekszik, de amelyeket nem tartanak be. A munkásság kell legyen az a tényező, aki rákényszerítse a munkaadókat a törvények betartására, ők kell harcoljanak, mert egyedül az ők érdekük, más tényezőktől azt hiába várják. Azonban ezt csak erős szervezeti felkészültséggel lehet elérni. Majd rátér a konferencia összehívásának céljára és azt megnyitottnak nyilvánítja.

Stoica szaktárs a bukaresti vasas csoport nevében üdvözlő a konferenciára összegyűlt küldötteket és Bartha Károly elvtárs a helyi szaktanács nevében.

Muntean szaktárs a szövetség jelentését terjeszti elő, — majd a következő küldöttek teszik meg a csoportok nevében jelentéseiket:

A bánáti konferencia

A bánáti konferencia július hó 30-án Resicán az ottani vasas csoport helyiségében tartott meg. A konferencián 5 helyiségből 19 küldött vett részt. A megnyitás előtt Rohm Péter szaktárs mint a resicai csoport elnöke meleg szavakban üdvözlő a konferencia tagjait és a tanácskozásokhoz sikert kíván.

Bernau Péter szaktárs mint a szövetség elnöke üdvözlő és nyitja meg a konferenciát. Megnyitóbeszédében rámutatott a konferencia összehívásának céljára. A mai értekezlet — mondja — hivatott, hogy határozataival új utakat szabjon a bánáti vasmunkásság szervezkedésének, hogy ez a szakma az ő szervezeti erejével újra példaadó tényezője legyen az egész ország munkásmozgalmának.

Az események és az utóbbi évek gazdasági körülményei fényesen bebizonyították, hogy a munkásosztály csak önmagától várhat segítséget. A bérredukciók, a munkafeltételek rosszabbodása, a szociális törvények be nem tartása és a munkanélküliség képezik a mai konferencia napirendi pontjait. És hogy a munkásság ezen életbevágó problémái a megoldás útjára térjenek, kell, hogy a mai naptól kezdve, minden késelem nélkül hozzáfogjunk a tömegek felvilágosításához s ennek alapján erőteljes szervezetek kiépítéséhez, hogy gátat vessünk a munkaadók támadásainak. A megnyitóbeszéd után Bernau szaktárs a lugosi munkásság átiratát olvasta fel, melyben eredményes munkát kívánnak a konferenciának.

Munteanu szaktárs a szövetség részéről kimerítő jelentésben számol be a szövetség működéséről. A továbbiakban rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket a munkásság a maga részére kiharcolt és amelyek ma törvényben vannak biztosítva, de amelyeket a kapitalisták lábbal tipornak, éppen a munkásság szervezetlensége folytán. Fell kell rázni a proletárok tizezeit a nemtörődömségből, hogy bizalommal és az eszmébe vetett hittel és vasakarattal küzdjenek jogaikért.

A szervezetek részéről kiküldött szaktársak közül felzólaltak: Klein és Zizda Anina, Iván Bocsa Román, Stankoni Ádám Topleti, Petrescu és Koachim Nadrág, Lindner, Rausch, Spindler, Mustețiu és Rohm szaktársak Resica.

A felszólaló szaktársak kimerítő tájékozódást nyújtottak szervezeteik helyzetéről és az üzemekben foglalkoztatott munkásság gazdasági viszonyairól. Szükségesnek tartják, hogy a szövetség törekedjen közelebről foglalkozni ezen tartomány munkásságának szervezetei kiépítésével. A legsürgősebben hívjon össze szervezőgyűléseket és tegyen lépéseket a tör-

Rusu S. București, Ciuran I. Brașov, Selejan T. Zárnești, Cucu Gh. Braila, Schmidt A. Ploesti, Gheorghe I. Giurgiu, Sărulescu M. Cămpina, Hudîțeanu Bușteni, Coman A. és Soare M. Moreni, Moldovanu N. Constanța. A felszólalók valamennyien sötét képet festenek a munkásság gazdasági helyzetéről és gyenge szervezeti felkészültségéről tesznek jelentést, kivéve a braillai és giurgiu csoportokat. Moreniban még a januári ploesti és grivica-uti eseményekkel kapcsolatosan, minden indok nélkül a csoport működését felfüggesztették a hatóságok és még ma is pecsét alatt áll a szervezet és a csoport elnökét heteken keresztül börtönben tartották. Különös sullyal nehezedik az ostromállapot a prahovavölgyi munkásság szervezkedésére, amennyiben minden mozgási szabadság kozlatozva van, amihez hozzájárul a kommunisták és a „függetlenek” aknamunkája is. Többen kéri a központi vezetőség hathatósába támogatását a szervezés terén.

A jelentések után hosszabb vita indul meg a regáti szervezetek kiépítésének módozatai felett, amely vitában valamennyi küldött részt vett. Az elhangzottak után sok remény kecsgett, hogy ténylegesen meg is fog indulni a komoly erőteljes szervezési munka.

Mirescu elnök szaktárs összefoglaló beszédet tart, majd a határozati javaslatot bocsátja szavazás alá, amit az értekezlet egyhangulag elfogadott — miután a konferenciát bezárja.

vényben biztosított jogok betartására a munkaadók részéről.

Muntean szaktárs ismételt felszólal és lapunk máshelyén közölt határozati javaslatot terjeszti elő, amelyet a konferencia egyhangulag elfogadott.

Bernau elnök szaktárs záróbeszédében összefoglalja az elhangzott kívánásokat és véleményeket, megállapítva, hogy mindnyájan egyet akarunk — a munkásosztály érdekét előbbre vinni — amit csak úgy érünk el, ha az itt elfogadott határozati javaslatban lefektetett célok érdekében dolgozunk. — A konferenciát bezártnak nyilvánítja.

Határozati javaslat

Elfogadtatt az 1933. július 9., 16. és 30-án tartott Erdély-, Regát és Bánát tartományi konferenciákon. A konferenciák megállapítják, hogy az évek óta tartó gazdasági válság a munkásság helyzetét katasztrófalissá tette.

A kapitalizmus a válság által előidézett munkásnyomort is a saját nyeresége növelésére gyümölcsozta. Ugyanakkor, amikor a termelt ipari cikkek árai semmivel, vagy csak elenyésző mértékben csökkentek s amikor a legfontosabb élelmiszerek árai rendkívül magasak, ugyanakkor a munkabérek az utóbbi két év alatt 30—70 százalékkal csökkentek, megrosszabbították a munkaviszonyokat, a szociálpolitikai törvényeket nem tartják be és a racionalizálás ürügye alatt hihetetlen mértékben növelték a munkások kizsákmányolását. A szakmunkások átlagos órabére 8—12 lej, a többi munkásoké még kevesebb, ugyanakkor amikor a kenyér ára, a házbérek, az adó, a tandíjak rendkívül nagy súlyos terheket rónak a munkásságra.

De még éhbérek sincsenek a teljes hónapra biztosítva, mivel egyes ipari üzemekben rövidített munkaidőt dolgoznak, amikor viszont más üzemek 10—12 órát dolgoznak a mikor a munkanélküliek hatalmas tábora valóságos éhínségben gyötrődik. De ugyanakkor az ipari és kereskedelmi, valamint a bankok mérlegei nagy nyereségeket tüntetnek fel, ami annak bizonyossága, hogy a Romániai kapitalizmus a munkásság fokozottabb kizsákmányolása és nyomorba döntése útján biztosítja profitját mely jó konjunkturalis időkre emlékeztet.

A konferenciák tudatában vannak annak, hogy a válság ókai a mai gazdasági rendszerben gyökereznek, amely rendszer nem képes a fogyasztást és a termelést egyensúlyba hozni és emiatt nem képes a munkásosztály legszükségesebb létfeltételeit biztosítani. Ezt a rendszert megszüntetni és a helyébe egy az igazság és igazságoságon alapuló gazdasági és társadalmi rendszer megvalósítása képezi a munkásság legfontosabb és legsürgősebb feladatát. Amíg a munkásosztálynak ez a harca teljes eredményre vezet, arra kell törekednie, hogy olyan követelésekért harcoljon, amelyek enyhítsék jelen helyzetét. E cél figyelembevételével az értekezlet elhatározza:

1. A vasmunkásság minden erejének megfeszítésével harcol a 40 órás munkahét sűrű bevezetéséért. E harc országos jellegének kiszélesítésére és előmozdítására felhívja az Országos Szaktanácsot és a Szociáldemokrata pártot. Az értekezlet felhívja az Országos Szaktanácsot készítse elő a 40 órás munkahét bevezetését tartalmazó

törvényjavaslatot, melyet a parlamenti frakció terjeszzen be a legközelebb összeülő parlament elé. A vasmunkás szervezetek utasítják a munkakamarákban levő delegátusait, hogy azok hivatalos előterjesztést tegyenek a kormánynak és a parlamentnek a 40 órás munkahét bevezetéséről. Addig is az értekezlet felszólítja az ország vasmunkásait, hogy tartsák be a 8 órai munkaidőt, ennél többet ne dolgozzanak, viszont a munkakamarák és a kormány a legszigorúbb ellenőrzést gyakorolják a 8 órai munkaidő betartása érdekében.

2. Az Országos Szaktanács karöltve a párttal és a parlamenti frakcióval készítsen egy törvénytervezetet egy meg nem határozott összegű és az állam garanciájával biztosítandó belső kölcsön, szükség esetén kényszerkölcsön felvételére, melynek bevételre a következőkre fordítandó:

a) Indítassanak meg haladéktalanul a közmunkák,
b) Fizetessenek ki az ipari vállalatokkal szemben fennálló állami adósságok azon kötelezettség mellett, hogy ezen vállalatok újból megindítsák üzemüket, ha le vannak állítva és rendes munkáslétszámmal és munkaidő mellett dolgozzanak, ha erre nem voltak képesek a fenti ok miatt.

3. A konferenciák követelik, hogy a kormány tegyen intézkedéseket arra nézve, hogy megakadályozza a munkáltatókat a munkabérek leszállításában, a munkaidő meghosszabbításában és ezzel a munkások életstandardjának leromlásában.

Intézkedések tetessenek a kartelbe lépett vállalatok és trösztök termelési rendszerének és a gyártott cikkek árának ellenőrzésére és köteleztesse a munkásság létminimumának biztosítására.

A konferenciák követelik a kormánytól az összes külföldi rendelkezések azonnali beszüntetését és a rendelkezéseket belső gyáraknak adják át.

Követelik a kormánytól továbbá, hogy tegyen intézkedéseket azon magán ipari vállalatokkal szemben, amelyek képtelenek a munka megszervezésére és ezek tetessenek állami tulajdonba.

4. Az állami munkaközvetítő hivatalok áttétele a munkakamarák hatáskörébe.

5. Munkabíroságok felállítása az összes munkakamarák mellett.

6. A konferenciák felszólítják a Szociáldemokrata párt parlamenti frakcióját, hogy a munkanélküliség esetére biztosításáról szóló törvénytervezetet az őszi parlamenti ülészek megnyitásával újból nyújtsák be. E cél érdekében az Országos Szaktanács indítson meg egy országos akciót.

Fenti javaslatok gyakorlati életbeléptetése nagyrészt megszüntetné a munkanélküliséget, fogyasztóképessé tenné a már fogyasztásképtelen tömegeket és ezzel az ország válságát is megszüntetné.

Ugy a fenti követelések, mint az egész termelő rendszer megváltoztatásáért folyó küzdelem csak akkor vezethet eredményre, ha az ország vasmunkássága — és a munkásság általában — e célok elérése érdekében szervezkedik. A konferenciák elhatározzák, hogy a legmesszebbmenő propagandát indítják meg a vasmunkásság megszervezésére és felszólítja az ország minden vas-, fém- és vegyipari munkását ezen szakmai szervezetekbe való belépésére, hogy a romániai Vas-, Fém- és Vegyipari munkások Szövetsége keretében egységesen harcolhassunk jobb és boldogabb jövőért, kenyérért és munkáért.

Ennek a szervező munkának célirányos lefolytatásáért a konferenciák elhatározzák:

1. Utasítják a szövetséghez tartozó helyi szervezetek vezetőseit, hogy a működésük keretében tartozó területeken indítsák meg a legmesszebbmenő szervezési propagandát.

2. A sikeres szervező munka alapfeltétele, minden üzemben kiépíteni a propaganda bizalmi rendszerét, mely abból áll, hogy az üzemekben minden 20—25 munkásra egy-egy olyan bizalmi jusson, akinek eltérőleg a rendes bizalmítól az a feladata, hogy a szervezeten munkásokat felvilágosítsa megnyerje a szervezetnek, viszont a szervezett társainál odahat, hogy azok szervezeti kötelességüknek eleget tegyenek.

3. A konferenciák utasítják a szervezetek vezetőseit valamint az üzemek bizalmiférfiit, hogy a felnőtt munkások megszervezésére indított propaganda mellett fejtsenek ki élénk propagandát az ifjúság munkások megszervezésére, mert ezek kell képezze a szervezetek jövőbeni erejét. Továbbá karolják fel a pártlapok terjesztésének kérdését mint amely legalkalmasabb módszer a szocialista eszme szélesebb körű terjesztésére.

A konferenciák azt a meggyőződésüket fejezik ki, hogy Románia vasmunkásai rövid időn belül testvéri szolidaritással egységesen harcolni fognak a kapitalizmus ellen, a munkáskövetelések megvalósításáért.

Bujor elvtárs szabad

A romániai munkásosztály mártirja, Bujor elvtárs, 13 és fél éves fogság után végre szabad lett.

Bujor elvtárs neve hatalmas szimbólum. Mély meggyőződése és jelleme váltotta ki a munkásosztály részéről azt a kiváló tiszteletet, amelyre valóban érdemes. Hatalmas lelkierejét nem tudta megtörni még a börtön sem. Szellemére és lelkierejére nem rakhatott bilincset a burzsoázia.

Bujor megmaradt 13 év után is az ami volt: **szocialista kinek lelke mélyén egy gondolat ragyog — egy vágy — a proletáriátus végső felszabadulása a kapitalizmus igája alól.**

A romániai vasmunkásság legforróbb üdvözlését tolmácsoljuk Bujor elvtársnak

A zsilvölgyi munkások mozgalmá

A gazdasági élet virágzásának idején közel 20.000 munkás dolgozott a Zsilvölgyében. A huszezrek csákányainak és kalapácsainak minden ütése egy célt szolgált és szolgál ma is: a tőkésök profitját, kényelmét és pompáját biztosítani.

De változtak az idők. Az állandó működésben levő emberi agy, — ha csak az utóbbi 2 évtized fejlődési folyamatát vizsgáljuk, hatalmas lendülettel vitte előre a technika haladását. S ennek a haladásnak is minden javát, minden előnyét a kapitalisták kisajátították, mert ez a haladás nem csak előnyt, vigaszt és boldogságot, hanem megszülte annak ellenkező pólusát is, a munkásnyomort, a racionalizálást, az ennek nyomán fakadó munkanélküliséget, a gazdasági élet bizonytalanságát.

Huszezer munkásból a Zsilvölgyében már csak hatezer maradt meg, ez a viszonylagosan kevés számú munkás is örökös bizonytalanságban és pokoli szenvedések közepette tengődik. Az elbocsátások réme gyötri a munkás lelkét, telörli az idegeit. Minden perce, minden órája, életének bármely pillanatát is a kenyérkérdés nehéz problémája foglalja le. A huszezer munkást felváltotta a gép, melynek segítségével a termelést hihetetlen módon fokozták. Hisz ugyanolyan foku termelés mellett a Zsilvölgyében dolgozó 6000 munkás is csak 12 műszakot dolgozott havonta. Tizenkét műszak mellett egy színvonalra kerültek a nemdolgözőkkel. Sorsuk összeforrott s ez a szomorú körülmény adott impulzust arra, hogy az összes szakszervezetek kiküldötteiből álló delegációt küldjenek Bukarestbe és feltárják helyzetüket az illetékes kormánykörök előtt. Július hó elsején a delegáció tagjai Bukarestbe érkeztek az alábbi helységekből: Gârbovean Simon a zsilvölgyi kerületi vasas titkár. Lupeni: Moldován Márton (vasas), Romulus Hornung, Bauer János és Schop József. Vulcan: Csegezi Mihály (vasas) és Botici Salamon. Petroșani: Stanciu Lószef (vasas), Legrand János és Jurca Péter. Aninoasa: Crăciun (vasas) és Bornemissza M. Lonea: Grava (vasas) Gheorghe Petrea és Costa Macavei. Petrilla: Biró szaktárs.

A delegáció vasas tagjai értekezletet tartottak szövetségünk titkárságával, amelyen a kiküldött vasas szaktársak külön-külön jelentést tettek a helységükben kialakult helyzetről.

A jelentések rövid kivonata a következő:

A zsilvölgyi munkásság általánoságban alig dolgozik 10—12 műszakot havonta. Tömeges elbocsátások küszöbén áll a munkásság, ez a körülmény csak fokozza az elkeseredést. A konzumban levő élelmiszerek és elsőrendű közszükségleti cikkek árai megdrágultak. Havi 10—12 műszak mellett a megélhetés lehetetlen és ilyen viszonyok mellett dolgoznak és éheznek. A munkások havi keresete nem haladja meg a 6—700 lejt, amelyből leszámítva a különböző levonásokat legfeljebb 300 lejt kapnak kézhez.

A munkanélküliek száma mintegy 2000 de azért a leépítések tovább folynak. Vulkanban az üzemek megszűntek működni. A piscui-üzemet is teljesen meg akarják szüntetni.

A romániai kapitalisták között megkezdődött a szénkvótáért való harc. Ennek a harcnak voltak szenvedő szemtanúi a munkások egy héten keresztül.

Zsilvölgye részére négyszázezer tonnát engedélyeztek, amely igen kevésnek bizonyult ahhoz, hogy az eddig foglalkoztatott létszámú munkást továbbra is foglalkoztathassák. A közlekedésügyi miniszter mereven ragaszkodott álláspontjához és inkább a különböző kisebb szénbányavállalatoknak nyújtott előnyöket. Izgalmas napok következtek: a miniszteriumok párnázott ajtai mögött folytak a tárgyalások, de a dolgokat itt sem tudták nyugvópontra helyezni.

Végre a minisztertanács is kezdett foglalkozni a gordiuszi csomó megoldásával, míg végre arra a megállapodásra jutottak, hogy a kőolaj (păcura) kvótát 30%-al leszállítják és ezt a három százalékos mennyiséget szintén a bányavállalatoknak juttatják.

A közlekedésügyi miniszterium és a bányatársulatok között végre megegyezés jött létre

és a szerződést megkötötték. A szerződésben 10 olyan pontot is be kellett foglaljanak, amelyek hivatva vannak a munkásság érdekeit szolgálni. Ezek a következők:

1. Az 1933. év folyamán eszközölt valamennyi felmondást vonják vissza és az ezévi január 1. óta elbocsátott munkásokat újraalkalmazzák.

2. A jövőben egyetlen munkást se bocsátassanak el.

3. A béreket ne szállíthassák le.

4. Valamennyi munkás számára havonta legalább 15 műszakot biztosítsanak. Annak érdekében pedig, hogy minél több munkanélküli munkához juthasson, a szerződés írja elő, hogy a vállalatok munkásaikat havonta legfeljebb 20 műszakban foglalkoztathatják.

5. A munkaszerződések törvényének 49. és 50. szakaszai értelmében a munkásoknak járó pihenő szabadságidőt adják meg.

6. A munkaidőt szabályozó törvény tiszteletben tartásával a rendes munkaidőt meghaladó túlmunkáért pótbért fizessenek.

7. A büntetéseket a munkaszerződések törvényének rendelkezései szerint alkalmazzák, vagyis a a büntetés összege a napi kereset 10 százalékát ne haladhatta meg.

8. A vállalatok kötelesek a meglévő kollektív szerződéseket betartani és ahol még ilyen kollektív szerződés nincs, kötelesek azt megkötöni.

9. A munkásvédelmi törvények rendelkezéseit tartásuk be.

10. A munkásbiztosítást egységesítő törvény szigorú alkalmazása, különösen ami a betegség első 7 napjára eső bér megfizetését illeti. A munkásoktól levont és a vállalatokra eső biztosítási járulékokat a munkásbiztosítóknak fizessék be.

A bányatársulat és a miniszterium közötti szénkvótaharc egyelőre elintéződött. Némileg, a fesorolt tizpont a szerződésbe való foglalásával, a munkásság helyzete is tisztázódott, amely a munkásdelegáció erélyes fellépésének tudható be. Természetesen ezen pontok betartása kizárólag a munkásság ellenőrzésétől és szervezeti erejétől függ.

Ezért kell, hogy a bányatelepek munkásai saját erejükre támaszkodjanak, mert érdekeiket csak önön maguk védhetik meg.

Az üvegyári munkások köréből

1919-től 1921-évig Romániában gombamódra, nőttek az üvegyárak. A jó konjunktúra nagy hasznot jelentett az üvegyárak kapitalistáinak, a munkásságnak pedig annyit, hogy mindennapi életüket tengethették. Később a racionalizálás, a modern géptechnika, a tultermelés s az általános gazdasági krízis bénítólag hatott erre az iparra is, mint a többi termelési ágakra. Az üvegyárak tulajdonosai azonban ezért nem jutottak koldusbotra, de a munkások ezrei igen. A kapitalisták megszámlálhatatlan milliókat vágtak zsebre a jó konjunktúra idején és amikor a krízis bekövetkezett egy része bezárta a gyárak kapuit és ráültek az összeharcsolt milliókra, a másik része pedig redukált munkáslétszámmal és redukált fizetéssel dolgoztatnak tovább éppen olyan profitot sajtolva ki a maguk részére mint azelőtt.

Igen, egyetlen üvegyáros sem vett vándorbotot a kezébe, de az üvegyárak sovány rab-szolgái kivert kutyák módjára rojják az ország utjait újabb rab-szolgatartót keresni, egy bani nélkül, csupán a munkabérek hátralékuk keserve tudatával. Milliókra rug a kinemfizetett s több esetben végleg elveszett munkabérek

összege. Már évekkel ezelőtt peres utra kellett vinni a brázi, avrigi és tomesi gyárak munkásainak bérkövetelését, mely követelések egy része soha sem térül meg.

Nem teszünk szemrehányást ezért a tőkésnek, hiszen ismerjük a tőke természetrajzát kik véren, huson, emberi szenvedésen és életem keresztül gázolnak, mindezt a szent profit érdekében. Csupán magunkért és magunknak mondjuk el. Hiszen nem a tőkéséket lehet itt okolni, hanem a munkásokat, akik türik a rab-szolgasorsot és akik szervezetlenségükkel, széthúzásukkal módot szolgáltatnak a kapitalistáknak, hogy azt és úgy cselekedjenek velük, amint akarnak.

Romániában aránylag kevés az üvegyárak száma s kevés a munkások száma, tehát milyen könnyűszerrel összetarthatna ez a maroknyi munkás? Mennyivel jobb és emberségesebb béreket és munkafeltételeket tudna a maga részére biztosítani s ezáltal mennyi nyomort és szenvedést lehetne megszüntetni.

Üveges munkások! Ébredjétek, szervezkedjétek és harcoljatok önmagatok és családotok jobblétének biztosításáért.

A budapesti Ganz-gyár kizárta munkásait

A budapesti Ganz-gyári munkások már hetek óta vívnak élet-halál harcot az „izasztórendszer” a Bedaux ellen. A hatalmas Ganz-gyári kapitalista érdekltség éveken keresztül redukált munkaidő mellett éhbérekért dolgoztatta munkásait. Most az utóbbi időben nagyobb megrendelést kaptak, és ezt az alkalmat használták fel, a vasiparban foglalkoztatott munkások által ismert, Bedaux-rendszer bevezetésére. Ez a rendszer abból áll, hogy az irodában megállapítják a munkaegységeket s az így megállapított idő alatt kell a kiadott munkát elvégezni, amtt Stopper órával ellenőriznek. E rendszer mellett a munkás egy pillanatnyi időt sem szalaszthat el. A munkaidő minden percét pattanásig feszített idegekkel és fizikai megerőltetéssel kell kihasználnia, úgy hogy rövid idő alatt felörli az ember idegeit és fizikumát. Nem is kell mondjuk, hogy e rendszer erőszakos bevezetésével a kapitalisták csak egyet céloznak: a munkabérek csökkentését és a munkateljesítmény fokozását. Minthogy a munkások eme rendszert nem fogadták el, az igazgatóság július 20-án kizárta egy villamossági gyár, mint a hajó és-vagongyár mintegy 3000 munkását.

Nyilatkozat

Alulírott sajnálatommal fejezem ki, hogy a multban magaviseletemmel okot szolgáltatam a kizáratásomra.

Kérem a szervezetbe való újbóli felvételmet és ígérem, hogy a jövőben tartozkodni fogok hibák elkövetésétől és harcolni fogok a

munkásérdekéért, figyelembevéve a szakszervezet irányelveit és a szervezet szabályait.

Petroșeni, 1933 június 13.

Stiber János II

Elöttünk: Juhász J. II. Jakab V. Stanciu I.

Jegyzőkönyvi kivonat

A petroșenyi csoport vezetősége augusztus hó 1-én tartott ülésén foglalkozott Szüszer András részéről Gârbovean S., Stanciu I. és Straja S. szaktársak ellen felhozott vádakkal. A vezetőség kihallgatta a felleket és egyhangulag a következő határozatokat hozta:

1. Megállapítást nyert, hogy Szüszer által felhozott vádak minden alapot nélkülöznek. Nevezett szaktársak a mozgalommal szemben semminemű inkorektséget nem követtek el. Szüszer vádaskodása nem egyéb mint a személyi irigység és a bosszu szüleménye.

2. Minthogy Szüszer András a vezetőségi ülés megtartása előtt kilépett a petroșenyi csoport kötelékéből, a helyi vezetőség felhívja a központi vezetőséget, hogy Szüszer ellen indítsa meg az eljárást és amíg az ügy teljes befejezést nyer, függessze fel minden jogától.

A helyi vezetőség

Fenti határozat alapján a központi vezetőség felhívja az összes csoportok vezetőségeit, hogy Szüszer Andrásról tagjárulékot ne fogadjanak és az ügy végleges elintézéséig minden néven nevezendő tagsági jogaitól felüggesztettek tekintsek.

Központi vezetőség

